

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. I. Præmittitur quod apud omnes est certum, & referuntur sententiæ,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

vilis, excedat quantitate vel numero ignobiliora. Ignobiliora enim videntur esse propter nobiliora: unde oportet quod nobiliora, quasi propter se existentia, multiplicentur quantum possibile est; & ideo videmus quoddam corpora incorruptibilia, scilicet celestia, tantam excedunt corporalia, scilicet elementaria, ut hec quasi non habeant notabilem quantitatem in comparatione ad illa. Sicut autem celestia corpora digniora sunt elementaribus, ut incorruptibilia corruptibilibus; ita substantie intellectuales omnibus corporibus, ut immobile & immateriale mobili & materiali. Excedunt igitur in numero intellectuales substantie separatae, omnium rerum materialium multitudinem.

35 Circa quem discursum (quo etiam utitur hic art. 3.) duo esse observanda monet Ferrariensis in expositione illius capituli, ubi ait: *Circa excessum nobiliorum supra ignobiliora, intelligendum est primum, quod S. Thomas facit comparationem inter ea quae per se pertinent ad perfectionem universi, ut dicitur de veritate quaest. 5. art. 3. Hac autem sunt quae habent perpetuitatem, ut substantia intellectuales, corpora celestia, & species rerum corruptibilium, non autem talium specierum individua: ideo propositio S. Thomae missis est intelligenda: quanto enim aliquid istorum quae perpetuitatem habent est nobilior, tanto excedit quantitate vel numero ignobiliora. Intelligendum secundum, quod nobilitas istorum dupliciter potest considerari: uno modo secundum gradus specificos tantum, ut scilicet illud dicatur nobilior, quod nobiliori differentia specificam constituit: alio modo secundum gradum ordinis rerum in universo, qui attenditur secundum diversos modos essendi; ut scilicet dicatur perfectius in rebus, quod ad superiorem & perfectiorem ordinem in universo pertinet. Cum ergo dicatur nobiliora in rebus oportere excedere numero vel quantitate ignobiliora, intelligendum est non de nobilioribus secundum gradum specificum tantum, sed de nobilioribus secundum ordinem & modum essendi, scilicet de his quae ad superiorem modum essendi pertinent. Unde tollitur instantia quae fieri posset de auro, argento, lapidibus pretiosis, balsamo, & huiusmodi; quae quidem sunt multis aliis corporibus nobiliora, & tamen neque magnitudine, neque multitudine alia excedunt: constat enim quod de istis non intelligitur propositio S. Thomae, quia non sunt superioris ordinis in universo, quam alia corruptibilia, cum & ipsa de ordine corruptibilium sint, licet sint nobiliora secundum gradum specificum.*

36 Dices, Multitudo animalium, aut etiam plantarum, incomparabiliter superat multitudinem omnium hominum; & tamen homines sunt incomparabiliter perfectiores animalibus & plantis, non solum quoad gradum specificum, sed etiam quantum ad modum essendi; cum illi secundum animam immortales sint & incorruptibiles: Ergo non est verum, quod Deus ea quae sunt perfectiora, quantum ad gradum, seu quae superiorem & perfectiorem ordinem in universo obtinent, in majori multitudine creaverit, quam minus perfecta, seu ad inferiorem gradum pertinentia.

37 Huic instantiae patet responsio ex jam dictis: Nam distinguendum est Antecedens, & concedendum de multitudine numerica animalium & plantarum; negandum vero de multitudine specifica: animae enim rationales, quae sunt, vel erunt, in multitudine excedunt species omnium animalium & plantarum, licet eorum individua non superent: ratio autem D. Thomae (ut ex

A Ferrariensi annotavimus) procedit de excessu multitudinis substantiarum intellectualium supra species, non vero supra individua rerum materialium & corruptibilium, ut aperte de lazar S. Doctor in eodem capite ratione 4. his verbis: *Non videntur igitur esse minorum multitudinis formae quae sunt extra materiam, quam divinis substantias separatas, quam SINT SPECIES materialium rerum.*

Aliam egregiam huius multiplicationis sensus ibidem proponit rationem, petitam ex eo quod genus intelligibile suapte natura videatur magis multiplicabile, quam corporeum: sicut numeri, dimensiones, figurae, proportionales, corporum raritas, motum velocitas, in ipsis corporibus semper terminata sunt; in mente autem nullos certos fines habent, sed in immensum protenduntur.

Præterea demonstrari potest conclusio ex doctrina quam tradit infra quaest. 113. art. 2. ubi docet cuiuslibet rerum materialium generi, & cuiuslibet ipsarum speciei, imò & cuiuslibet individuo naturae humanae, ratione perpetuitatis quae gaudent, proprium & determinatum Angelum in custodiam assignari: ex hoc enim evidenter sequitur, Angelos multitudine specierum rerum materialium & corruptibilium incomparabiliter excedere.

Dico secundum, probabile videri, Angelos esse multo plures quam homines.

Probat: quia iuxta communem sententiam Patrum & Theologorum, ex una tantum Hierarchia designantur custodes hominum, & cuiuslibet hominum, suum proprium habet custodem, qui alterius hominis custos nec erit, nec fuit: Ergo hæc sola Hierarchia ad minus æquat numerum hominum: Ergo hi excedunt numero ab Angelis, ratione aliarum Hierarchiarum; exceptis etiam demonibus, quos in numerum Angelorum computamus in presentia.

Confirmatur ex revelatione S. Birgittæ, cui à B. Virgine dicitur significatum, pro quolibet homine plures decem Angelos reperiri: ut refert Dionysius Carthusianus in cap. 14. Dionysii Areopagitæ, de cœlesti Hierarchia.

ARTICULUS III.

An sint, vel esse possent plures Angeli in eadem specie?

§. I.

Præmittitur quod apud omnes est certum, & reseruntur sententiae.

E Suppono tanquam certum, contra quosdam antiquos Theologos, in natura Angeli posse reperiri, & de facto dari diversitatem specierum; & per consequens omnes Angelos solummodo non esse diversos.

Prima pars huius suppositionis videtur omnino certa: Deus enim est infinitus in ratione substantiæ spiritualis, quemadmodum in omni alia perfectione: Ergo in tali ratione est infinita varietate participabilis, & imitabilis; & per consequens ab una specie creata intellectualis substantiæ exhaustiri seu adæquate participari nequit.

Contine

Confirmatur: Incredibile est in gradu vegetandi tot reperiri arbores & plantas, inter se specie diversitas, totque genera animalium in gradu sentendi; & in gradu omnium supremo ac nobilissimo, nempe intellectuali, nullam dari posse diversitatem specificam. Ex quo probatur manere secunda pars: si enim diversitas specifica Angelorum possibilis sit; cum illa ad universi pulchritudinem multum conducatur, credibile non est, Deum qui tantam varietatem specierum materialium mundum corporeum exoravit, unam tantum Angelorum speciem in mundo spirituali & intellectuali voluisse producere.

Adde quod Angeli receperunt gratiam, juxta capacitatem naturalium: Ergo cum tanta sit in illis diversitas in gratia, & in officiis, negari non potest, aliquos saltem esse specie seu naturam diversos. Unde solum dubitari potest, an tanta sit inter Angelos natura diversitas, ut pulli denentur, imo nec dari possint, solo numero intra eandem speciem differentes.

In cuius dubii resolutione duplex est celebris sententia. Prima asserit inter Angelos creatos reperiri multos ejusdem speciei. Ita Scotus, Suarez, Vazquez, & alii Recentiores communiter. Secunda, que est D. Thomae, Discipulorum ejus, Egidii Romani, Granadi, & aliorum, docet omnes Angelos ita differre specie, ut reputet illos solo numero intra eandem speciem multiplicari.

§. II.

Statuitur prima conclusio.

Dico ergo primo, omnes Angelos de facto distinguuntur inter se specie.

Probatum primo ex Dionysio, qui 7. cap. de celesti Hierarchia ait: Enuntiant sanctorum voluminum traditiones, superiores substantias esse gradum inter se celsitudine differentes. Atqui (sublimo) differentia gradualis ad minus significat diversitatem specificam; plura enim individua solo numero differentia, non differunt inter se diversis gradibus, seu graduum celsitudine: Ergo ex Dionysio omnes Angeli de facto inter se specie distinguuntur.

Id etiam suaderi potest variis rationibus, adductis a D. Thoma 2. contra Gent. cap. 93. Prima est: Quaecumque sunt idem specie, differentia autem numero, habent materiam: differentia enim que ex forma procedit, inducit diversitatem speciei: que autem ex materia, inducit diversitatem secundum numerum. Substantie autem separate non habent materiam, neque que sit pars earum, neque cui uniatur ut forma: impossibile est igitur quod sint plures unius speciei. Hec ratio magis urgebitur in conclusione sequenti, ubi ostendemus diversitatem numericam in substantiis non posse aliunde sumi, quam ex materia, vel ex ordine ad illam; & per consequens implicare contradictionem, quod substantia omnino a materia separate, & nullum ad eam ordinem dicentes, solo numero intra eandem speciem multiplicentur.

Secunda ratio D. Thomae sic procedat: Ad hoc sunt plura individua in una specie in rebus corruptibilibus, ut natura speciei, que non potest perpetuo conservari in uno individuo, conservetur in pluribus; unde etiam in corporibus incorruptibilibus non est nisi unum individuum in una specie: substantia autem se-

A parata natura potest conservari in uno individuo, ed quod sunt incorruptibiles, ut supra ostensum est: Non igitur oportet in illis substantiis esse plura individua ejusdem speciei.

Dices: Anima rationalis est incorruptibilis, & tamen multiplicatur numero intra eandem speciem, cum omnes anime rationales sint ejusdem speciei anime: Ergo ex eo quod Angeli sint incorruptibiles, non recte inferitur eos non multiplicari intra eandem speciem.

Sed contra: Licet anima rationalis sit in se incorruptibilis, hoc ipso tamen quod est forma corporis, subindeque quid in se incompletum, debet ad multiplicationem ipsius corporis numericè multiplicari. Angelus autem non est forma corporis, sed per se subsistens & completa: unde cum Deus nihil faciat frustra, & ad conservationem naturam incorruptibilis non sit necessaria individuum pluralitas, recte inferret S. Thomas non oportere in substantiis separatis esse plura individua ejusdem speciei.

Dices rursus: Multiplicitatem individuum intra eandem speciem, non solum requiri ad conservationem speciei, sed etiam ad perfectionem & pulchritudinem universi, que consistit non solum in specierum varietate, sed etiam in aliqua individuum ejusdem speciei similitudine.

C Sed hanc responsionem ibidem impugnat S. Doctor num. 4. subdens: id quod est speciei in unoquoque, dignius est eo quod est individuationis principium, prater rationem speciei existens. Multiplicatio igitur specierum plus addit nobilitatis & perfectionis universo, quam multiplicatio individuum in una specie: perfectio autem universi maxime consistat in substantiis separatis: magis igitur competit ad perfectionem universi, quod sint plures secundum speciem diverse, quam quod sint multa secundum numerum in eadem specie.

D Confirmatur ex eodem Angelico Præceptore quæ sit unica de spirit. creat. art. 8. ubi sic dicitur: Bonum universi est ordo partium illius, sicut ordo partium exercitus est bonum exercitus: unde Apostolus dicit ad Roman. 13. que a Deo sunt, ordinata sunt. Ordo autem perfectus invenitur in his que specie differunt, quam inter illa que numero solum distinguuntur: eo quod in omnibus individuis unius speciei non est ordo nisi secundum accidens: conveniunt enim in natura, & differunt secundum principia individuantia, & diversa accideantia, que per accidens se habent ad naturam speciei: que autem specie differunt, ordinem habent per se, & secundum essentialia principia; invenitur enim in speciebus rerum una abundare super aliam, sicut & in speciebus numerorum, ut dicitur in 8. metaph. Ergo tantum abest, quod perfectio universi requiratur pluralitatem numericam Angelorum intra eandem speciem, quin potius bono & pulchritudini universi illa repugnare videatur.

E Confirmatur amplius: Universum in tres præcipuas partes dividitur, in infimam scilicet, que continet generabilia & corruptibilia; mediam, continentem sphaeras cœlestes; & supremam, que Angelos complectitur: Si ergo corpora, cœlestia (que sunt media universi pars) careant ordine per accidens, & nulla in eis reperitur multitudo individuum intra eandem speciem; a fortiori universi perfectio & pulchritudo requirit, quod in suprema parte, nempe in natura Angelica, sit purus ordo per se, non admixtus ordini per accidens;